

Oświadczenie Ministra Sprawiedliwości

o stanie kontroli zarządczej

za rok 2021

Dział I

Jako osoba odpowiedzialna za zapewnienie funkcjonowania adekwatnej, skutecznej i efektywnej kontroli zarządczej, tj. działań podejmowanych dla zapewnienia realizacji celów i zadań w sposób zgodny z prawem, efektywny, oszczędny i terminowy, a w szczególności dla zapewnienia:

- zgodności działalności z przepisami prawa oraz procedurami wewnętrznymi,
- skuteczności i efektywności działania,
- wiarygodności sprawozdań,
- ochrony zasobów,
- przestrzegania i promowania zasad etycznego postępowania,
- efektywności i skuteczności przepływu informacji,
- zarządzania ryzykiem,

oświadczam, że w kierowanym przeze mnie dziale administracji rządowej sprawiedliwość,

~~Część A⁴⁾~~

w wystarczającym stopniu funkcjonowała adekwatna, skuteczna i efektywna kontrola zarządcza.

Część B⁵⁾

w ograniczonym stopniu funkcjonowała adekwatna, skuteczna i efektywna kontrola zarządcza.

Zastrzeżenia dotyczące funkcjonowania kontroli zarządczej wraz z planowanymi działaniami, które zostaną podjęte w celu poprawy funkcjonowania kontroli zarządczej, zostały opisane w dziale II oświadczenia.

~~Część C⁶⁾~~

nie funkcjonowała adekwatna, skuteczna i efektywna kontrola zarządcza.

Część D

Niniejsze oświadczenie opiera się na mojej ocenie i informacjach dostępnych w czasie sporządzania niniejszego oświadczenia pochodzących z:

- monitoringu realizacji celów i zadań,
 - samooceny kontroli zarządczej przeprowadzonej z uwzględnieniem standardów kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych,
 - procesu zarządzania ryzykiem,
 - audytu wewnętrznego,
 - kontroli wewnętrznych,
 - kontroli zewnętrznych,
 - innych źródeł informacji:
- oświadczeń Prezesów i Dyrektorów Sądów Apelacyjnych o stanie kontroli zarządczej w sądach z obszarów ich apelacji,
 - oświadczenia Dyrektora Generalnego Ministerstwa Sprawiedliwości o stanie kontroli zarządczej w Ministerstwie Sprawiedliwości,
 - oświadczenia Dyrektora Generalnego Służby Więziennej o stanie kontroli zarządczej w jednostkach organizacyjnych Służby Więziennej,
 - oświadczenia Dyrektora Departamentu Spraw Rodzinnych i Nieletnich o stanie kontroli zarządczej w zakładach poprawczych i schroniskach dla nieletnich,

- oświadczenia o stanie kontroli zarządczej Dyrektora Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury,
- oświadczenia o stanie kontroli zarządczej Dyrektora Instytutu Ekspertyz Sądowych im. Prof. Jana Sehna w Krakowie,
- oświadczenia o stanie kontroli zarządczej Dyrektora Instytutu Wymiaru Sprawiedliwości w Warszawie,
- oświadczenia o stanie kontroli zarządczej Rektora-Komendanta Szkoły Wyższej Wymiaru Sprawiedliwości,
- oświadczenia o stanie kontroli zarządczej Dyrektora Instytutu Ekspertyz Ekonomicznych i Finansowych w Łodzi.

Jednocześnie oświadczam, że nie są mi znane inne fakty lub okoliczności, które mogłyby wpłynąć na treść niniejszego oświadczenia.

2022 -04- 2 9

.....
(miejsowość, data)

MINISTER SPRAWIEDLIWOŚCI



.....
(podpis ministra/kierownika jednostki)

Dział II

1. Zastrzeżenia dotyczące funkcjonowania kontroli zarządczej w roku ubiegłym.

a) Sądy Powszechne:

- utrudnienia w organizacji pracy sądów związane z sytuacją epidemiologiczną w kraju,
- długotrwałe absencje sędziów, referendarzy, asystentów sędziego i urzędników,
- niewystarczająca obsada etatowa w stosunku do realizowanych celów i zadań sądów,
- ograniczona i nieadekwatna do zgłaszanych potrzeb oferta szkoleniowa,
- nieaktualność niektórych procedur wewnętrznych,
- niska świadomość pracowników nt. kontroli zarządczej i zarządzania ryzykiem (celów i zadań, mierników określających stopień realizacji celów określonych/wskazanych w planach działalności jednostek na dany rok),
- brak efektywnego i skutecznego przepływu informacji pomiędzy poszczególnymi komórkami organizacyjnymi oraz wewnątrz komórek organizacyjnych.

b) Zakłady Poprawcze i Schroniska dla Nieletnich:

Zastrzeżenia w zakresie zgodności działalności z przepisami prawa oraz procedurami wewnętrznymi w związku z uwagami i zastrzeżeniami po wizytacjach, w zakresie kontroli finansowej.

c) Jednostki organizacyjne Służby Więziennej:

Brak zastrzeżeń w zakresie funkcjonowania kontroli zarządczej w jednostkach organizacyjnych Służby Więziennej.

d) Instytut Wymiaru Sprawiedliwości w Warszawie:

- niewystarczający nadzór nad realizacją umów zleconych podmiotom zewnętrznym,
- nieprzestrzeżenie regulacji wewnętrznych IWS w zakresie zamówień publicznych.

e) Krajowa Szkoła Sądownictwa i Prokuratury:

- utrudnienia związane z przepływem informacji pomiędzy pracownikami KSSiP,
- potrzeba opracowania i wdrożenia mechanizmów ochronnych dotyczących weryfikacji zainstalowanego oprogramowania na stacjach roboczych, laptopach oraz ograniczenie wykorzystywania zewnętrznych, niezabezpieczonych nośników urządzeń pamięci.

f) Instytut Ekspertyz Sądowych im. Jana Sehna w Krakowie:

Brak zastrzeżeń w zakresie funkcjonowania kontroli zarządczej w IES im. Jana Sehna w Krakowie.

g) Szkoła Wyższa Wymiaru Sprawiedliwości:

Brak zastrzeżeń w zakresie funkcjonowania kontroli zarządczej w SWWS.

h) Instytut Ekspertyz Ekonomicznych i Finansowych w Łodzi:

Brak zastrzeżeń w zakresie funkcjonowania kontroli zarządczej w IEEiF w Łodzi.

i) Ministerstwo Sprawiedliwości:

Zastrzeżenia w funkcjonowaniu kontroli zarządczej w 2021 r. w Ministerstwie dotyczyły Standardu C13 – Ochrona zasobów. Zidentyfikowane słabości w funkcjonowaniu kontroli zarządczej w powyższym standardzie dotyczyły zarządzania majątkiem Ministerstwa i ewidencji środków trwałych.

2. Planowane działania, które zostaną podjęte w celu poprawy funkcjonowania kontroli zarządczej.

a) Sądy Powszechne:

- kontynuowanie działań mających na celu pozyskanie dodatkowego wsparcia kadrowego we wszystkich grupach zawodowych, a w przypadku kary urzędniczej - intensyfikacja działań rekrutacyjnych (organizowanie staży absolwenckich i programów praktyk studenckich, akcje informacyjne w zakresie ogłaszanych konkursów na zwalniane stanowiska),
- wykonywanie nadzoru administracyjnego nad działalnością sądów w obszarze apelacji,
- kontynuacja analizy obciążenia i struktury etatyzacji we wszystkich grupach w poszczególnych sądach i komórkach organizacyjnych sądów,
- zapewnienie rozwoju zawodowego poprzez organizowanie szkoleń (w tym dostosowywanie tematyki szkoleń do zmieniających się przepisów); dofinansowywanie indywidualnego kształcenia na studiach licencjackich, magisterskich, podyplomowych,
- poprawa skuteczności i efektywności działania poprzez ustalenie systemu wyznaczania celów i zadań dla jednostek i komórek organizacyjnych, a także monitoring realizacji celów i zadań. Poprawa jakości środowiska wewnętrznego poprzez podnoszenie wiedzy pracowników w tym zakresie oraz w zakresie mechanizmów i procedur służących utrzymaniu ciągłości działania jednostek na wypadek awarii,
- poprawa efektywności komunikacji między sądami i komórkami organizacyjnymi sądu,
- dbałość o rozwój infrastruktury informatycznej, a także wprowadzanie rozwiązań informatycznych usprawniających pracę sądów oraz zwiększających cyberbezpieczeństwo,
- realizacja centralnych projektów informatycznych celem usprawnienia postępowań sądowych – propagowanie mediacji wśród uczestników postępowań sądowych wraz z tworzeniem punktów mediacyjnych.

b) Zakłady Poprawcze i Schroniska dla Nieletnich:

- kontrola realizacji zaleceń powizytacyjnych wydanych przez DSRiN (termin realizacji – na bieżąco),
- analiza realizacji zaleceń wydanych przez przedstawicieli wydziału kontroli BM,
- nadzór nad sposobem sporządzania dokumentacji z zakresu kontroli zarządczej (termin realizacji kwartalnie).

c) Jednostki organizacyjne Służby Więziennej:

Nie dotyczy

d) Instytut Wymiaru Sprawiedliwości w Warszawie:

- zatrudnienie osoby na stanowisku specjalisty ds. Zamówień Publicznych,
- przeprowadzenie wewnętrznych szkoleń dot. wprowadzonego w 2021 r. regulaminu IWS dotyczącego Zamówień Publicznych,
- zwiększona kontrola oraz dokładna analiza umów zleconych podmiotom, pracownikom zewnętrznym.

e) Krajowa Szkoła Sądownictwa i Prokuratury:

- stałe wzmacnianie skuteczności ochrony zasobów informatycznych przed nieuprawnionym dostępem do danych osobowych, dokumentów finansowo-kadrowych poprzez wdrożenie odpowiednich zabezpieczeń systemów informatycznych,
- stała poprawa komunikacji wewnętrznej poprzez udoskonalanie posiadanych systemów informatycznych (Apollo, EZD, Baza Aktów Własnych, programów księgowych i kadrowych – Enova, Płatnik,
- bieżące i regularne przesyłanie ofert szkoleniowych do pracowników dla zwiększenia zainteresowania szkoleniami,
- każdorazowo nowozatrudnionemu pracownikowi wskazywać obowiązujące procedury zawarte w Bazie Aktów Prawnych KSSiP.

f) Instytut Ekspertyz Sądowych im. Jana Sehna w Krakowie:

Nie dotyczy

g) Szkoła Wyższa Wymiaru Sprawiedliwości:

Nie dotyczy

h) Instytut Ekspertyz Ekonomicznych i Finansowych w Łodzi:

Nie dotyczy

i) Ministerstwo Sprawiedliwości:

W zakresie usprawnienia obszaru C13 – *Ochrona zasobów* w 2022 r. planuje się podjęcie następujących działań naprawczych:

- 1) prawidłowe dokumentowanie momentu przyjęcia środków trwałych do użytkowania i naliczanie odpisów umorzeniowych zgodnie z zasadami określonymi w ustawie o rachunkowości;
- 2) bieżące przekazywanie do Biura Administracyjnego informacji istotnych dla prawidłowego prowadzenia ewidencji środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych, w tym dotyczących odłączania elementów składowych środków trwałych lub zaprzestania użytkowania wartości niematerialnych i prawnych;
- 3) ujęcie w ewidencji środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych Ministerstwa Sprawiedliwości wszystkich środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych użytkowanych w Ministerstwie;
- 4) wydawanie zarządzeń w sprawie inwentaryzacji;
- 5) dokonanie podczas planowanej na 2022 r. inwentaryzacji składników majątkowych metodą spisu z natury przeglądu zaewidencjonowanych środków trwałych pod kątem kryteriów określonych w art. 3 pkt 15 ustawy o rachunkowości, w szczególności zdatności poszczególnych obiektów inwentarzowych do użytkowania;
- 6) bieżące dokonywanie oceny przydatności składników majątkowych przez Komisję celem dalszego zagospodarowania;
- 7) rozważenie aktualizacji *Instrukcji inwentaryzacji w Ministerstwie Sprawiedliwości*.

W ramach działań naprawczych jeszcze w 2021 r. wydano zarządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 4 października 2021 r. w sprawie wykonywania czynności związanych z ewidencjonowaniem składników majątku trwałego o charakterze informatycznym nabywanych centralnie na potrzeby sądownictwa powszechnego (Dz. Urz. Min. Sprawiedl. poz. 236) oraz wydano zarządzenie Dyrektora Generalnego Ministerstwa Sprawiedliwości z dnia 23 grudnia 2021 r. w sprawie powołania komisji inwentaryzacyjnej do przeprowadzenia inwentaryzacji składników aktywów i pasywów w Biurze Finansów.

Dział III. Działania, które zostały podjęte w ubiegłym roku w celu poprawy funkcjonowania kontroli zarządczej.

a) Sądy Powszechne:

- podejmowanie działań organizacyjnych mających na celu zabezpieczenie funkcjonowania sądów w okresie pandemii,
- monitorowanie poziomu obciążenia pracą oraz etatyzacji w poszczególnych pionach orzeczniczych,
- sprawowanie nadzoru przez Prezesów i Przewodniczących Wydziałów nad terminowością oraz sprawnością postępowań sądowych,
- upowszechnianie informacji na temat mediacji jako alternatywnej metody rozwiązywania sporów,
- szkolenie orzeczników i pracowników sądów,

- podejmowanie działań zmierzających do zapewnienia dodatkowego wsparcia kadrowego w zakresie możliwości i zgłoszonych potrzeb,
- dokonywanie kwartalnych podsumowań realizowanych mierników na obszarze apelacji
- dokonywanie bieżącej identyfikacji i analizy ryzyka,
- podnoszenie poziomu bezpieczeństwa teleinformatycznego,
- kontrole zadań wykonywanych przez pracowników oraz ocena ich pracy przeprowadzane przez kierowników komórek.

b) Zakłady Poprawcze i Schroniska dla Nieletnich:

Zwiększenie nadzoru nad zapewnieniem funkcjonowania kontroli zarządczej w zakładach poprawczych i schroniskach dla nieletnich w zakresie:

- zgodności działalności z przepisami prawa,
- efektywności i skuteczności przepływu informacji oraz zarządzania ryzykiem.

Powyższe działania były realizowane podczas przeprowadzonych wizytacji oraz monitorowania zarządzania ryzykiem przez placówki.

c) Jednostki organizacyjne Służby Więziennej:

Nie dotyczy

d) Instytut Wymiaru Sprawiedliwości w Warszawie:

Wydanie Zarządzeń Dyrektora Instytutu Wymiaru Sprawiedliwości w sprawie:

- Instrukcji kancelaryjnej, jednolitego rzeczowego wykazu akt,
- Przygotowania i realizacji projektów finansowanych i współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej i innych środków pozabudżetowych,
- Regulaminu Zamówień Publicznych w IWS,
- zmian regulaminu Centrum Analiz Strategicznych Instytutu Wymiaru Sprawiedliwości,
- zmian regulaminu zlecenia przez Instytut Wymiaru Sprawiedliwości prac naukowo-badawczych osobom nie będącym pracownikami Instytutu.

e) Krajowa Szkoła Sądownictwa i Prokuratury:

- nadzór i bieżący monitoring jakości pracy mający na celu stałą poprawę skuteczności i efektywności działania,
- bieżące monitorowanie przestrzegania obowiązujących przepisów i procedur wewnętrznych w jednostce,
- egzekwowanie zasady kwartalnego raportowania realizacji celów,
- realizacja zasady bieżącego monitorowania ryzyk nieakceptowalnych.

f) Instytut Ekspertyz Sądowych im. Jana Sehna w Krakowie:

Nie dotyczy

g) Szkoła Wyższa Wymiaru Sprawiedliwości:

Nie dotyczy

h) Instytut Ekspertyz Ekonomicznych i Finansowych w Łodzi:

Nie dotyczy

i) Ministerstwo Sprawiedliwości:

W zakresie usprawnienia funkcjonowania w Ministerstwie Sprawiedliwości kontroli zarządczej w obszarze *Standardu B6 – Określenie celów i zadań, monitorowanie i ocena ich realizacji* w 2021 r. dokonywano analiz lub podjęto działania naprawcze:

- wydano zarządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 8 czerwca 2021 r. w sprawie *określenia kierunków i celów strategicznych Ministerstwa Sprawiedliwości* (Dz. Urz. Min.

Sprawiedl. poz. 155). Jednym z celów strategicznych zawartych w tym dokumencie jest usprawnienie działania poprzez szerokie wprowadzenie e-usług i nowoczesnych technologii do wymiaru sprawiedliwości,

- przekazano do kierownictwa resortu przygotowany pod koniec 2020 r. dokument pn. *Informatyzacja sądownictwa powszechnego – działania długo i krótkookresowe*, dokument ten został zaktualizowany 17 czerwca 2021 r. i przekazany do właściwego członka kierownictwa resortu,
- przekazano do Komitetu Rady Ministrów ds. Cyfryzacji, w ramach cyklicznej aktualizacji dokumentów rządowych związanych z Programem Zintegrowanej Informatyzacji Państwa, informacje dotyczące planu działań w zakresie informatyzacji resortu oraz kierunków rozwoju informatycznego,
- opracowano i prowadzono inicjatywę Polskiego Ładu pn. *Cyfryzacja wymiaru sprawiedliwości*,
- uczestniczono w pracach nad narzędziem do raportowania o realizacji projektów na poziomie Komitetu Rady Ministrów do spraw Cyfryzacji (rozszerzenie narzędzia informatycznego MonAliZa),
- prowadzono działania w zakresie upowszechniania informacji nt. obowiązujących w MS zasad zarządzania projektami i Portfelem Projektów w MS,
- inicjowano projekty informatyczne zgodnie z zasadami zarządzania projektami i Portfelem Projektów w MS,
- w kwestii rozważenia uproszczenia wymogów *Zasad portfelowych* dla mniejszych projektów uznano, że w oparciu o obowiązujące przepisy istnieje możliwość ograniczenia obowiązków wynikających z przygotowania dokumentów na etapie inicjowania zmiany. Wymagany zakres szczegółowych założeń dla każdej inicjatywy projektowej określany jest indywidualnie, z uwzględnieniem skali i skomplikowania planowanego projektu,
- organizowano spotkania Kierowników Projektów z kierownikami zespołów merytorycznych oraz członków zespołów projektowych w celu przekazywania informacji o realizacji projektów,
- formułowano i adresowano według właściwości rekomendacje dla projektów, w których było zagrożone terminowe osiągnięcie rezultatów i produktów projektowych. W IV kwartale 2021 r. z uwagi na postępy w realizacji projektów oraz obniżenie poziomu ryzyka w projektach, odstąpiono od formułowania rekomendacji.

2. Pozostałe działania:

a) Sądy Powszechne:

- ciągle podnoszenie poziomu bezpieczeństwa teleinformatycznego,
- aktualizacja list biegłych, mediatorów, lekarzy sądowych, oraz placówek realizujących program przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- kontynuacja podjętych zadań inwestycyjnych i remontowych i realizowanie nowych,
- wdrażanie projektów informatycznych celem poprawy komunikacji wewnętrznej i zewnętrznej,
- wykonywanie wizytacji, lustracji, kontroli i audytów wewnętrznych,
- pełnienie dyżurów przez kuratorów zawodowych i asystentów sędziego w ramach Tygodnia Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przemocą.

b) Krajowa Szkoła Sądownictwa i Prokuratury:

- organizacja szkoleń dla pracowników, min.: z zakresu ochrony danych osobowych, z zakresu dostępności, z zakresu posługiwania się dokumentacją w systemie EZD,
- organizacja szkoleń dla aplikantów z zakresu ochrony danych osobowych,
- kontynuacja opracowywania procedur i rozwiązań organizacyjnych w Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury w związku z zagrożeniem epidemiologicznym związanym z rozprzestrzenieniem się koronawirusa SARS-COV-2,

- usprawnianie folderu sieciowego „Harmonogramy” pracy świadczonej zdalnie pracowników poszczególnych komórek organizacyjnych dla poprawy komunikacji pomiędzy pracownikami KSSiP w szczególnych okolicznościach pandemii,
- zmiana regulaminu organizacyjnego Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury dla skutecznej i efektywnej realizacji celów i zadań,
- stałe wdrażanie usprawnień i modyfikacja wprowadzonych rozwiązań dotyczących postępowania z dokumentacją i czynnościami kancelaryjnymi przy użyciu elektronicznego zarządzania dokumentacją w KSSiP,
- stałe aktualizowanie elektronicznej Bazy Aktów Własnych-LEX zapewniającej dostęp pracownikom do obowiązujących aktów wewnątrzzakładowych,
- kontynuowanie zajęć i szkoleń dla aplikantów w formie on-line,
- uruchomienie platformy szkoleniowej e-KSSiP pracowników jednostek organizacyjnych sądów i prokuratury,
- przeprowadzenie procesu samooceny procesy kontroli zarządczej z wykorzystaniem ankiet opracowanych w wersji elektronicznej,
- powołanie Rady Wydawniczej Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury - organu doradczo-opiniotwórczego w sprawach wydawniczych,
- wprowadzenie funkcji koordynatora dostępności.

c) **Ministerstwo Sprawiedliwości:**

Do pozostałych działań, które zostały przeprowadzone w 2021 r. należy m.in.:

- aktualizowanie wykazu systemów teleinformatycznych administrowanych przez Ministerstwo Sprawiedliwości wraz z przypisaniem do nich właścicieli biznesowych.
- utworzenie, w celu usprawnienia wymiany informacji i dokumentów dotyczących realizowanych projektów, dedykowanego obszaru (folder sieciowy) z podziałem na prowadzone projekty, do których uzyskują dostęp wyznaczeni pracownicy MS realizujący zadania w zakresie danego projektu.
- wydanie zarządzenia Dyrektora Generalnego z dnia 13 stycznia 2021 r. w sprawie regulaminu udzielania zamówień publicznych oraz obiegu dokumentacji związanej z umowami cywilnoprawnymi zawieranymi w Ministerstwie Sprawiedliwości.
- wydanie zarządzenia Dyrektora Generalnego z dnia 31 grudnia 2021 r. w sprawie procedury ustalania, dochodzenia i ewidencjonowania należności z tytułu dochodów budżetowych Ministerstwa Sprawiedliwości.
- rozszerzenie składu Komisji do oceny przydatności zbędnych lub zużytych składników rzeczowych majątku ruchomego, zintensyfikowanie prac związanych z procedowaniem wniosków w zakresie oceny i sposobu zagospodarowania tych składników, których zły stan techniczny nie pozwala na dalszą eksploatację.
- monitorowanie na podstawie zarządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 6 listopada 2018 r. w sprawie kontroli zarządczej w Ministerstwie Sprawiedliwości (Dz. Urz. Min. Sprawiedl. poz. 307 oraz z 2019 r. poz. 230) wskazanych przez Dyrektora Generalnego Ministerstwa Sprawiedliwości w 2021 r. elementów systemu kontroli zarządczej, tj. zarządzanie portfelem projektów, bezpieczeństwo informacji, finanse Ministerstwa, określenie celów i zadań, monitorowanie i ocena ich realizacji oraz ochrona zasobów.